

**แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น**
**GUIDELINES FOR THE MANAMEMENT OF PRE-SCHOOL
DEVELOPMENT CENTER UNDER LOCAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION IN KHON KAEN PROVINCE**

ทองลักษณ์ ทัดทา¹, กาญจน์ เรืองมนตรี², พงษ์ศักดิ์ ภูคาบขาว³
Thongluk Thadtha¹, Karn Ruangmontri², Phongsuk Phukabkhaw³

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น 2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น 3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 266 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบคำถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอผลการวิจัยเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย พบว่า

¹นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

¹M. Ed. Administrator Education, Faculty of Education, Mahasarakham University, Mobile : 0801544134

²Asst.Prof, Dr.Faculty of Education, Mahasarakham University.

³Director, of Supervisors experts Office of Elementary Bilder 1.

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “น้อย” ด้านที่มีระดับปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน รองลงมาคือ ด้านบุคลากรด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการบริหารจัดการทั่วไป มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” ด้านที่มีระดับปัญหามากที่สุด คือ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย รองลงมา คือ ด้านบุคลากร มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการทั่วไป มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ควรตั้งงบประมาณส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการและจัดสรร ครูผู้ดูแลเด็กให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ควรจัดให้มีสถานที่จอดรถรับ-ส่งเด็กเล็กที่สะดวกปลอดภัย มีมาตรการป้องกันอัคคีภัย ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนการจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน

3. แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น สามารถสรุป ได้ดังนี้

3.1. ด้านการบริหารจัดการทั่วไป มีแนวทางการบริหารจัดการดังนี้ 1. มีการจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และแก้ไขปรับปรุง 2. ส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ พร้อมทั้งมีการรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ 3. หน่วยงานต้นสังกัดมีการสนับสนุนงบประมาณให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง

3.2 ด้านบุคลากร มีแนวทางการบริหารจัดการดังนี้ 1. มีการจัดทำแผนงานบุคลากร 2. การสรรหาบรรจุ และแต่งตั้งต้องคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่ง 3. มีการนิเทศ กำกับ ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบและนำผลการปฏิบัติงานมาปรับปรุงแก้ไข

3.3 ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มีแนวทางการบริหารจัดการดังนี้ 1. ส่งเสริมการก่อสร้างและปรับปรุงอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานตามที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด 2. จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้มีมุมการเรียนรู้ วัสดุสื่อการสอนเพียงพอเหมาะสม 3. ส่งเสริมให้มีสนามเด็กเล่นเครื่องเล่นพัฒนาการต่างๆ อย่างหลากหลาย ทั้งภายในอาคาร และภายนอกอาคาร ที่ถูกสุขลักษณะ

3.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีแนวทางการบริหารจัดการดังนี้ 1) ส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา มีการติดตามแผน และประเมินผล 2) ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีแนวทางการบริหารจัดการดังนี้ 1) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยมีตัวแทนชุมชน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่าเข้าร่วมเป็นกรรมการ 2) จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อปรึกษาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โครงการพัฒนาต่าง ๆ 3) เปิดโอกาสให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในเรื่องการจัดการศึกษา และร่วมรับรื้อนโยบายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

คำสำคัญ : การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ABSTRACT

Education matters Guidelines for the management of pre-school development centers under local administrative organization in Khon Kaen province.

With the objective to

1. To study current conditions the management of pre-school development centers under local administrative organization in Khon Kaen province. 2. To study the problems and suggestions in solving management of pre-school development centers under local administrative organization in Khon Kaen province. 3. To study Guidelines for the management of pre-

school development centers under local administrative organization in Khon Kaen province.

sample group as well as the number 266. The tools used in the Research are survey is a section about the level 5, open-ended questions (Open ended) and an interview with. The statistics used in the data analysis Mean and standard deviation submit the result of the research is a table includes commentary

The results showed that

1. Current Conditions of the management of pre-school development centers under local administrative organization in Khon Kaen province., an overview of "At least" part of the analysis is that the side with the least of all the compliance level of participation and support from all sectors, the environment and people of the building where the security level is the best practices are in a less academic and activities in accordance with the curriculum and the general administration and management level is the average level of compliance.

2. problems and suggestions for how to fix the problem that Children belong to the management of pre-school development centers under local administrative organization in Khon Kaen province, an overview of the "More" is the analysis found that the problem is a most is the building where the environment and the average maximum safety is secondary. There is a problem is that the people who are in a lot of participation and support from all sectors and academic activities in accordance with the curriculum development center management has the problem in mid-level in the order

3. Guidelines for the management of pre-school development centers under local administrative organization in Khon Kaen province. can be summarized as follows

- 3.1 Guidelines for the management of pre-school development centers : General management and administration. 1) The plan of operation for the year of the pre-school development centers has a plan to ensure

compliance with evaluation and revision 2) To promote pre-school development centers plans to spend with the report of the budget, the agency belong to know 3) agencies belong to the beginning of the budgetary support for the pre-school development centers and continuously.

3.2 Guidelines for the management of pre-school development centers :The people 1) There are plans to create 1 people 2) for the nomination, selection and appointment must be qualified personnel on the location of the Planning Center Operations 3) There is the wanon niwat Bangladesh Corporate Governance monitoring system is the operation of its personnel, and the results of operations, and revision

3.3 Guidelines for the management of pre-school development centers: The building, a place of security and environmental 1) Promote the construction and update child development center, building standards in accordance with the Department of Local Administration; and 2) To promote a children's playground, the player development environment within a variety of learning materials media Corner room with the appropriate and adequate teaching and safety within the building and outside the building, hygienic

3.4 Guidelines for the management of pre-school development centers: academic programs and activities in accordance with 1) To promote child development center development plan strategic plan to develop the study such as the education development plan, education 3-year action plan for fiscal year action plan to comply with the study and put it in a map to follow up and evaluate the plan 2) promote the development activities both in terms of physical learners emotional and intellectual development is the social activities to promote children's manners are good ethics is a moral society in conjunction with happiness.

3.5 Guidelines for the management of pre-school development centers: The participation and support from all sectors 1) The Board of Directors has appointed a child development center, a community representative alumni parents to participate as a member of the joint and have a comment about the education and policy in recognition of child

development center 2) provide for the meeting of the Board of Directors to consult with the child development center course development project schools, according to the plan development child development center

Keywords : management of pre-school development centers ,Guidelines for the management of pre-school development centers, pre-school development centers

บทนำ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานด้านต่างๆขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นตั้งแต่แรกเกิดจนตาย ซึ่งประชากรปฐมวัย (แรกเกิด - 5 ปี) นับได้ว่าเป็นวัยเฟื่องฟูที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (setting) ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ. 2551 : 5) ซึ่งมีนโยบาย พัฒนาเด็กปฐมวัยช่วงอายุ 0-5 ปี ทุกคนอย่างมีคุณภาพ เต็มศักยภาพมีครอบครัวเป็นแกนหลักและผู้มีหน้าที่ดูแลเด็กและทุกภาคส่วนของสังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดบริการและสิ่งแวดล้อมที่ดี เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและการพัฒนาเด็กตามวัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนตามช่วง

อายุ คือ อายุแรกเกิด -3 ปี และอายุ 3-5 ปี ซึ่งในช่วงกลุ่มอายุแรก การอบรมเลี้ยงดูจะมุ่งเน้นที่พ่อแม่และครอบครัว ส่วนช่วงกลุ่มอายุ 3-5 ปี มีสถานศึกษาดูแล ได้แก่ สถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาเอกชน สถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดูแลเด็กอายุ 3 ปีขึ้นไป เด็กปฐมวัยหรือเด็กวัยตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 5 ปี เป็นช่วงอายุที่มีอัตราของการพัฒนาการสูง ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดี และถูกต้องตามหลักจิตวิทยา และหลักวิชาการ เด็กก็จะพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกๆด้าน เพื่อให้เด็ก

ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและได้มาตรฐาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านการบริหารจัดการทั่วไป 2. ด้านบุคลากร 3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. 2553 : 2)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 3-5 ปี ในรูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนภารกิจ มีภารกิจด้านการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยซึ่งมีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่อายุ 3-5 ปี โดยครอบคลุมการบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารจัดการทั่วไป ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตาม

หลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. 2553 : 2) โดยการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น มีนโยบายจัดการศึกษา คือ เรียนรู้อย่างมีความสุขผ่านการเล่นและลงมือทำ กิจกรรมภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และบรรยากาศที่อบอุ่น เป็นมิตร และปลอดภัย มีกิจกรรมที่กระตุ้นให้เด็กได้คิด และจินตนาการกิจกรรมที่ได้ใช้ประสาทสัมผัสเพื่อฝึกให้การรับรู้มีความละเอียด ได้ฝึกคิดแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ที่ถูกต้อง เหมาะสมตามวัย

สภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น จากรายงานการตรวจประเมินมาตรฐานการจัดการศึกษาด้านปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2555 พบว่าแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประสบปัญหาต่าง ๆ คือ การจัดประสบการณ์แก่เด็กยังไม่มีการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กอย่างจริงจัง ด้านบุคลากรพบว่าครูที่เลี้ยงหรือผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัด

การศึกษาปฐมวัย ด้านงบประมาณยังขาดงบประมาณสนับสนุน สื่ออุปกรณ์ และเครื่องเล่นสนามสำหรับเด็กไม่เพียงพอ ด้านอาคารสถานที่บางแห่งต้องอาศัยอาคารอเนกประสงค์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชุมชน และประชาชนขาดการมีส่วนร่วมจากเหตุผลข้างต้นเป็นประเด็นสำคัญที่จำเป็นต้องศึกษา แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดโดยการสังเคราะห์จากงานวิจัยผนวกกับแนวคิดของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเด็นที่ศึกษา แนวทางการบริหารจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น คือ 1. ด้านการบริหารจัดการทั่วไป 2. ด้านบุคลากร 3. ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 860 คน คือ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ผู้อำนวยการกอง/หัวหน้ากอง/หัวหน้าส่วนการศึกษา/นักวิชาการศึกษา, ครูผู้ดูแลเด็ก (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น. 2556 : 5)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แก่นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 57 คน ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 57 คน

ผู้อำนวยการกอง/หัวหน้ากอง/หัวหน้าส่วนการศึกษา/นักวิชาการศึกษา จำนวน 57 คน และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 95 คน รวมทั้งสิ้น 266 คน โดยใช้สูตรของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างอิงมาจากธีระวุฒิ เอกกุล. 2543) โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) และวิธีเทียบสัดส่วน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน สถานที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หน่วยงานต้นสังกัด

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานสภาพปัจจุบัน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 66)

ตอนที่ 3 สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 66) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ข้อมูลเชิงปริมาณได้จากแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น คือ แบบสัมภาษณ์โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารตำราหลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดขอบเขตโครงสร้างเนื้อหาจากตัวแปรที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สร้างแบบ

สอบถามตามวัตถุประสงค์การวิจัยและกรอบแนวคิดที่ศึกษา นำร่างแบบสอบถามเสนอเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ ความครอบคลุมเนื้อหา และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3. ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC(Index of Congruence) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความสอดคล้องดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC : Item – objective Congruence Index) เกณฑ์ในการเลือกคำถามพิจารณาเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50– 1.00

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับแก้ไขแล้วนำมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้พิจารณาความสมบูรณ์อีกครั้งและนำไปทดลอง (Tryout) โดยนำไปทดลองใช้กับกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้

โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545:96)

6. จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริง แล้วทำสำเนาเอกสารเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

7. ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์

7.1 เอกสารบทความวิชาการแนวคิดทฤษฎีหลักการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นและเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องและกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์

7.2 กำหนดรูปแบบและโครงสร้างเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ซึ่งรูปแบบของแบบสัมภาษณ์เป็นคำถามปลายเปิด วิธีการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และโครงสร้างแบบสัมภาษณ์มีเนื้อหาครอบคลุมตามกรอบแนวคิด 5 ด้านคือ ด้านการบริหารจัดการทั่วไป ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และข้อคำถามของแต่ละด้านมีข้อคำถาม

แบบเดียวกัน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การประเมิน และข้อเสนอแนะ

7.3 นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของการใช้ภาษาปรับแก้ไขให้ถูกต้องจนได้แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

7.4 นำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปทำการทดสอบ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างและนำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อขออนุญาตใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

1.2 นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล โดยการจัดส่งทางไปรษณีย์

และจัดส่งด้วยตนเองในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างอยู่ในบริเวณใกล้เคียง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายกรอกข้อมูลตามประเด็นต่าง ๆ ในแบบสอบถาม

1.3 ดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 266 ชุด ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้รับแบบสอบถามคืนมา จำนวน 266 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อเก็บข้อมูลได้ครบถ้วน สมบูรณ์ จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร และนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับคืนมาตรวจ สอบความสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำแบบสัมภาษณ์ที่มีความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์มาจัดเรียงเรียงข้อมูล แยกข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่(Frequency) และหา

ร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น วิเคราะห์โดยการคำนวณ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคำตอบแต่ละด้านและแต่ละข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น วิเคราะห์โดยการคำนวณ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคำตอบแต่ละด้านและแต่ละข้อนำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) และข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาล และ องค์กรบริหารส่วนตำบล ที่จัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่นระดับอำเภอ และระดับจังหวัด แยกเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่น

ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจสอบ นำไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง แล้ววิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำข้อมูลมาเรียงเรียงและจำแนก นำเสนอผลการวิจัยโดย การพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “น้อย” ด้านที่มีระดับปฏิบัติที่ดีที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการทั่วไป มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” ด้านที่มีระดับปัญหามากที่สุดคือ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย รองลงมา คือ ด้านบุคลากร มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมและการ

สนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการทั่วไป มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ควรตั้งงบประมาณส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการและจัดสรร ครูผู้ดูแลเด็กให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ควรจัดให้มีสถานที่จอดรถรับ-ส่งเด็กเล็กที่สะดวกปลอดภัย มีมาตรการป้องกันอัคคีภัย ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนการจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน

4. แนวทางการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น แต่ละด้านสามารถสรุป ได้ดังนี้

4.1. ด้านการบริหารจัดการทั่วไป มีแนวทางการบริหารจัดการดังนี้
1. มีการจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการปฏิบัติตามแผน มีการตรวจสอบประเมินผล และแก้ไขปรับปรุง 2. ส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ พร้อมทั้งมี

การรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ

4.2. ด้านบุคลากร มีแนวทางการบริหารจัดการดังนี้ 1. มีการจัดทำแผนงานบุคลากร 2.การสรรหาบรรจุ และแต่งตั้งคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่ง 3. มีการนิเทศ กำกับ ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบ

4.3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มีแนวทางการบริหารจัดการดังนี้ 1. ส่งเสริมการก่อสร้างและปรับปรุงอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานตามที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด 2. จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เหมาะสม 3.ส่งเสริมให้มีสนามเด็กเล่นเครื่องเล่นพัฒนาการต่างๆ อย่างหลากหลาย ทั้งภายในอาคาร และภายนอกอาคาร ที่ถูกสุขลักษณะ

4.4. ด้านวิชาการและ กิจกรรมตามหลักสูตร มีแนวทางการบริหารจัดการดังนี้ 1.ส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา มีการติดตามแผน และประเมินผล 2. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4.5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีแนวทางการบริหารจัดการดังนี้ 1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

โดยมีตัวแทนชุมชน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า เข้าร่วมเป็นกรรมการ 2. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อปรึกษาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3. เปิดโอกาสให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในเรื่องการจัดการศึกษา และร่วมรับนโยบายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อภิปรายผล

สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “น้อย” ด้านที่มีระดับปฏิบัติที่น้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน รองลงมาคือ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการทั่วไป มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เยาวลักษณ์ เขียวสวาส (2551 : 83 - 84) ได้ทำการศึกษา สภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในองค์กรบริหารส่วนตำบลจังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า สภาพ และปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับ

ปฐมวัยของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรบริหารส่วนตำบลจังหวัดอ่างทอง สภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงาน จัดการศึกษา ระดับปฐมวัยของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรบริหารส่วนตำบลจังหวัดอ่างทอง โดยรวมตามระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนสภาพการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยรวมตามตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยรวมตามตำแหน่งไม่แตกต่างกัน

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” ด้านที่มีระดับปัญหา มากที่สุดคือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย รองลงมาคือ ด้านบุคลากร มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการด้านการบริหารจัดการทั่วไป มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตีรัตน์

แห่งبودดา (2554 : 60 - 64) ได้ทำการศึกษา การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า 1) โดยภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” 3 ด้าน คือด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชา สัมพันธ์ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอม ยกเว้นด้านวิชาการและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก ด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย”

ผลการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

ด้านการบริหารจัดการทั่วไป

1. มีการจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการปฏิบัติตามแผน มีการตรวจสอบประเมินผล และแก้ไขปรับปรุง 2. ส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ พร้อมทั้งมีการรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ โสรดา จิตรฉาย (2555 : 157-158) ได้ทำ การศึกษา การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไข

ปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่า 1. การคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประชุมวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประชุมประชาคมเพื่อสำรวจความต้องการของบุคคลในชุมชนที่จะสมัครเข้ามาเป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในรูปแบบของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน มีการดำเนินการสรรหาและเปิดรับสมัครบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมในแต่ละตำแหน่ง ซึ่งได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้นำทางศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก เข้ามาเป็นคณะกรรมการและมีการรายงานผลการสรรหาบุคคลที่จะเข้ามาเป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละตำแหน่งให้หัวหน้าส่วนการศึกษา หรือผู้อำนวยการกองศึกษา และผู้บริหารรับทราบ เพื่อดำเนินการแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2. การบริหารงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละประเภท มีการประชุมวางแผนร่วมกับ

คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อ กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทาง 3. การ จัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การ เรียนและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีการ วางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการเตรียมความ พร้อมในการจัดหาสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ใน ภาคเรียนต่อไป 4. การเบิกจ่าย งบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี การจัดทำแผนการเบิกจ่ายงบประมาณ รายรับ-รายจ่ายในแต่ละโครงการ มีการ จัดทำแผนการจัดพัสดุรายปี มีการจัดทำ บันทึกรายการเบิกจ่ายงบประมาณของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละปีการศึกษา และ มีการวางแผนกำหนดการรายงานผลการ ดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณของในแต่ละ สัปดาห์ให้หัวหน้าส่วนการศึกษา หรือ ผู้อำนวยการกองการศึกษา และผู้บริหาร รับทราบ

ด้านบุคลากร 1 มีการ จัดทำแผนงานบุคลากร 2. การสรรหา บรรจุ และแต่งตั้งต้องคัดเลือกบุคลากรที่ มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่ง 3. มี การนิเทศ กำกับ ติดตามตรวจ สอบ การปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็น ระบบและ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเชิต ชัยแสงแก้ว (2554 : 91-92) ได้ ทำการ ศึกษา แนวทางการพัฒนาศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วน ตำบล สระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัด

กำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการ บริหารบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี แนวทางการพัฒนาดังต่อไปนี้ จัดให้มี การสำรวจความต้องการของบุคลากรใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบุคลากรฝ่ายต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อนำ ความต้องการมากำหนดในการวางแผน กำหนดปริมาณงานให้เหมาะสมกับ อัตรากำลังที่มีอยู่ มีการจัดทำแผนงาน บุคลากร เช่น แผนการพัฒนาบุคลากร ในสังกัด เปิดโอกาสให้บุคลากรของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ได้มีโอกาสในการมีส่วนร่วม ในการวางแผนพัฒนาบุคลากร ให้ บุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วม เป็น กรรมการคัดเลือกผู้ดูแลเด็ก คัดเลือกบุคลากรที่จำเป็นเข้าปฏิบัติงาน ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องคัดเลือก จากผู้ที่มีความรู้ความสามารถ หรือมีวุฒิ การศึกษาที่จบทางด้านอนุบาลหรือ การศึกษาปฐมวัย มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการจากฝ่ายต่างๆ เข้ามา มี ส่วนร่วมพิจารณาเป็นผู้ร่วมคัดเลือก จัดตั้งงบประมาณเพื่อให้บุคลากรศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กได้ศึกษาต่อในระดับที่สูง ครอบคลุมศูนย์และทุกคนเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น จัดฝึกอบรม บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งหน่วยงานต้น สังกัดและสถาบันอื่นที่ได้เปิดหลักสูตร การฝึกอบรมส่งเสริมบุคลากรให้ได้รับ การศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้นสำหรับผู้ที่ยัง

ไม่ถึงเกณฑ์การเข้าศึกษาต่อของสังกัด ด้วยการจัดเข้าร่วมอบรมในหลักสูตรต่างๆ กำหนดแผนงานการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ในแผนต่างๆ ของต้นสังกัด บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้สิทธิการลาเต็มวันตามระเบียบที่ได้กำหนดไว้ ควรให้โบนัสประจำปีอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม การเบิกจ่ายเงินเดือนแก่บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สะดวก เปิดโอกาสให้บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับเงินเดือนของบุคลากรตรงตามวุฒิการศึกษา

ด้าน อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 1. ส่งเสริมการก่อสร้างและปรับปรุงอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานตามที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด 2. ส่งเสริมให้มีสนามเด็กเล่น เครื่องเล่นพัฒนาการต่างๆ อย่างหลากหลาย ทั้งภายในอาคาร และภายนอกอาคาร ที่ถูกสุขลักษณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยา วิสุทธิแพทย์ (2556 : 54) ได้ทำการศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอปองน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางพัฒนาด้านอาคาร สถานที่ ควรมีการปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารที่มีอยู่เดิมให้ได้มาตรฐานด้านความปลอดภัย โดยเฉพาะการติดมุ้งลวด ปรับปรุง

ห้องน้ำให้เหมาะสมกับตัวเด็ก เพื่อสุขอนามัยที่ดีของเด็ก แนวทางพัฒนาด้านสภาพแวดล้อม ควรมีการจัดทำรั้วกันพื้นที่สนามหญ้าและสนามเด็กเล่นให้เป็นสัดส่วน เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้น กับเด็ก และควรมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีความสวยงาม ร่มรื่น โดยการเพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยรอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อสำหรับที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติปรับพื้นที่สนามเด็กเล่นให้มีความปลอดภัย

ด้านวิชาการและกิจกรรม ตามหลักสูตร 1. ส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา มีการติดตามแผน และประเมินผล 2. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2553) เกี่ยวกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า ในด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรว่า ควรจัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีตัวแทนชุมชน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า เข้าร่วมเป็นกรรมการ 2. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อปรึกษาการจัดทำหลักสูตร

สถานศึกษา สอดคล้องกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2553) เกี่ยวกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า ในด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ควรจัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน สนับสนุน สื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการและยังกล่าวถึงด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนว่า ควรมีการจัดประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบเป็นระยะ ๆ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ มีการประสานงานและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบให้ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ รับทราบ เพื่อที่จะมีผู้เข้ามาช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ได้ โดยการประชาสัมพันธ์อาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น จัดทำเอกสาร คู่มือ แผ่นพับ การออกไปเยี่ยมบ้านเด็ก ฯลฯ และมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสารด้าน

การมีส่วนร่วมของชุมชนสถาบันต่าง ๆ ของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้การสนับสนุนด้านการนิเทศการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2 เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดฝึกอบรมคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็ก อายุ 3-5 ปี

1.3 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะสนับสนุนในด้านการจัดการศึกษาให้เป็นแนวทางเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับรางวัลหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ

2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำผลการวิจัยนำไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาการบริหารจัดการ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามความต้องการของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2553). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- จรรยา วิสุทธิแพทย์. (2556). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิตร์รัตน์ แห่ยมุดดา. (2554). *การบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสีชมพูจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- . (2552). *การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พิชิต ชัยแสงแก้ว. (2554). *แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลสระแก้วอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปร.ม. กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น. (2556). *รายงานผลการดำเนินงานสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น*.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *บทบาทพ่อแม่ ครูพี่เลี้ยงและครูผู้ดูแลเด็กในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- โสธดา จิตรฉาย. (2555). *การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เยาวลักษณ์ เขียวสวาท. (2551). *สภาพและปัญหาการดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรบริหารส่วนตำบลจังหวัดอ่างทอง*. วิทยานิพนธ์ คม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.